

6. РОЗВИТОК ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ У КОНТЕКСТІ ЗРОСТАННЯ ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО РЕГІОНУ

С.І. Уліганець, Л.В. Мельник

Київський національний університет ім. Т. Шевченка

Розвиток та функціонування туризму й рекреації практично не обмежується просторово й підтримується у ході діяльності з надання різноманітних туристських послуг сферою туристської діяльності. Відповідно основою виступає наявність певної сукупності об'єктів, що утворюють цілісну туристсько-рекреаційну систему. В основі цієї системи лежить комплекс функціонально організованих територіальних структур, сукупність взаємозв'язків між елементами та підсистемами. Реалізація рекреаційних потужностей ТРС здійснюється на базі впорядкованої системи різноякісних матеріально-речовинних та ідеальних об'єктів і явищ природного, соціального, економічного змісту. Отже, ТРС стає консолідованою сферою, що поєднує властивості географічного середовища, територіальну диференціацію, комплексний характер організації туристської діяльності.

Зміст туристичної діяльності полягає в наданні туристичних послуг, в процесі реалізації яких виникає зв'язок між характером географічного середовища, територіальною організацією та поділом, і передбачає комплексний характер організації туристської діяльності.

Отже, агропромислове виробництво Хмельницької області має важливе значення у системі туристсько-продовольчої безпеки країни. Система продовольчої безпеки регіону повинна враховувати пріоритетність загальнодержавних інтересів у даній галузі, єдність і взаємозв'язок регіонального і національного відтворення і не ставити під загрозу продовольчу безпеку інших регіонів при реалізації власних інтересів.

17

Сучасний стан ринку сільськогосподарської продукції та продовольства у Хмельницькій області характеризується:

- наявністю великої кількості дрібних товаровиробників, які виробляють абсолютну більшість овочів, фруктів, м'яса тощо;
- слабкою зорієнтованістю таких товаровиробників на потреби ринку (споживача);
- засиллям неорганізованих посередницьких структур, які диктують закупівельні ціни товаровиробнику, здійснюючи при цьому багаторазовий перепродаж товарів, що призводить до завищення роздрібних цін, а відтак більших витрат для споживача;
- торгівля сільськогосподарською продукцією ґрунтується переважно на особистих контактах учасників ринку та має стихійний характер;
- значними ціновими коливаннями на сільськогосподарську продукцію — річними, сезонними, регіональними;
- неконтрольованим зростанням стихійної торгівлі, посиленням тінізації обігу товарів та послуг.

Найближчі роки регіон здатен посилити свої позиції як потужного виробника та експортера продовольства. Цього можна досягнути за рахунок:

- створення спеціалізованих зон виробництва певних видів сільськогосподарської продукції;
- державної підтримки сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств, здатних забезпечити найбільшу віддачу вкладених коштів;
- забезпечення єдності агропродовольчих ринків і розвиток ринкової інфраструктури;
- участь регіону у встановленні режиму безперешкодного переміщення товарів, послуг і ресурсів по всій території країни;
- підтримка формування і регулювання ринків продовольчої продукції (між-регіональних і регіональних бірж, оптових продовольчих ринків, аукціонів).
- регулювання процесу формування доходів населення, спрямованого на зниження рівня бідності.

В Хмельницькій області існує ряд невирішених питань щодо багатоаспектного розвитку продовольчого ринку, що негативно впливає на його

функціонування. Для виробника сільськогосподарської продукції та продовольства нез'ясованими, часто, залишаються обсяги і структура попиту. Вони не у повній мірі можуть бути впевненими у каналах збуту своєї продукції і своєчасному отриманні грошей. Роздрібна торгівля не має стабільного посередника, якою була і повинна залишатися оптова торгівля.

Урегулювання на національному та регіональних рівнях потребують, насамперед:

– спрямування товаропотоків сільськогосподарської продукції через біржову торгівлю, агроторгові дома, стаціонарну оптову і роздрібну торговельну мережу; збільшення резервних, інтервенційних, заставних і регіональних закупівель продовольства через оптові продовольчі ринки, біржі, торгові дома та інші процедури, які забезпечують прозорість купівлі-продажу, об'єктивність визначення цін і підтримку споживчого попиту, адекватного ринковій пропозиції продукції.

– випереджає зростання доходів населення як основного джерела підвищення споживчого попиту, розширення та підвищення рівня адресної бюджетної підтримки малозабезпечених категорій населення, насамперед на придбання продовольства, продовження часткового відшкодування вартості племінної

18

худоби, придбаної сільськогосподарськими товаровиробниками, продовження практики справляння фіксованого сільськогосподарського податку, яка стимулює пропозицію продукції на ринку.

– складання періодичних звітних і прогнозних балансів за основними видами продукції та продовольчих ресурсів, корегування попиту і пропозиції, їх оптимізації та збалансування, впровадження постійного моніторингу та прогнозування ситуації на аграрному ринку, відповідне інформування його учасників, щотижневе інформування про обсяги продажу сільськогосподарської продукції по всіх каналах реалізації та ціни на неї, щомісячне видання фахових оглядів кон'юнктури і прогнозу ринків сільськогосподарської продукції та продовольства, недопущення адміністративного обмеження рівня цін на сільськогосподарську продукцію, втручання у продовольчий ринок.

Основні недоліки становлення та розвитку туристсько-продовольчого ринку Хмельницької області пов'язані із недостатнім рівнем організації відповідної системи управління. Розроблені та викладені у статті напрями удосконалення управління регіональним туристсько-продовольчим ринком можуть бути використаними для подальшої розробки стратегії розвитку продовольчого ринку України та її регіонів та застосованими для розробки й впровадження прикладних програм розвитку території різних аксонометричних рівнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бондаренко В.М.* Просторова організація продовольчого ринку в регіонах АПК / В.М. Бондаренко // Зб. наук. пр. Вінницького державного аграрного університету. — Вінниця: ВДАУ. — 2003. — Вип. 14. — С. 222 – 226
2. *Дусановський С.Л.* Економічні аспекти функціонування і розвитку продовольчого ринку регіону. Монографія / Дусановський С.Л., Горлачук М.А., Пластун С.Д. — Тернопіль: Горлиця, 2007. — 234 с.
3. *Корінець Р.Я.* Оптові ринки сільськогосподарської продукції:запитання та відповіді / Корінець Р.Я, Швецова Л.О. [Проект USAID «Реформа у галузі сільського господарства,вдосконалення законодавчо-нормативної бази», Український освітній центр реформ] — Київ, 2007. — 91с.
4. *Ранця І.І.* Територіальна організація агробізнесу регіону (на матеріалах Львівської області): Дис... канд. геогр. наук: 11.00.02 / Ранця Ігор Іванович. — Л., 2005. — 246с.
5. *Саблук П.Т.* Глобалізація і продовольство: монографія / П.Т. Саблук, О.Г. Білорус, В.І. Власов — К. : ННУ «Інститут аграрної економік», 2008. — 632с.---